

Załącznik do
Uchwały Nr VI/III/47/07
Rady Powiatu w Sławnie
z dnia. 27.02.2007 r.

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE SŁAWIEŃSKIM
NA LATA 2007-2015**

Sławno 2007 r.

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Problem niepełnosprawności w powiecie sławieńskim.....	5
3. Kierunki działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2007-2015...	8
4. Przedsięwzięcia planowane do realizacji w latach 2007-2015.....	9
5. Zakończenie.....	12

1. Wstęp

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2007- 2015 jest wykonaniem delegacji ustawowej zawartej w art. 35a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.).

Ustawa w sposób następujący określa wymagania, co do programu:

„Do zadań powiatu należy:

- 1) opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:
 - a) rehabilitacji społecznej,
 - b) rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia,
 - c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.”

Przedstawiony poniżej Program jest dokumentem, który zakłada w swej treści kontynuację kierunków lokalnej polityki na rzecz osób niepełnosprawnych jakie zostały wytyczone w 2004 r. w Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2004-2006, który stawiał sobie następujące cele:

1. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym równości szans na rynku pracy.
2. Przeciwdziałanie marginalizacji osób niepełnosprawnych jako grupy społecznej.
3. Umożliwienie trwałej poprawy sytuacji niepełnosprawnych mieszkańców powiatu, przede wszystkim w zakresie:
 - a) szkolenia zawodowego i zatrudnienia,
 - b) społecznej integracji,
 - c) dostępności środowiska, w tym dostępności obiektów użyteczności publicznej, kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych,
 - d) dostępności środków transportu zbiorowego,
 - e) korzystania z ogólnodostępnych form spędzania wolnego czasu (rekreacji, wypoczynku, kultury, sportu itp.),
 - f) kompleksowej rehabilitacji, w tym związanej z nauką funkcjonowania z nabytą niepełnosprawnością,

- g) dostępu do szeroko rozumianej informacji.
4. Wypracowanie nowych rozwiązań w zakresie społecznej rehabilitacji osób niepełnosprawnych, w tym podniesienia poziomu społecznego funkcjonowania tych osób ich równoprawnego uczestnictwa w społeczności lokalnej.
 5. Poszerzenie zakresu wiedzy i umiejętności kadr pracujących z osobami niepełnosprawnymi, w tym rodziców, opiekunów i wolontariuszy.
 6. Zwiększenie społecznej świadomości problemów osób niepełnosprawnych i aktywnego włączania różnych środowisk społeczności lokalnej w pomoc niepełnosprawnym mieszkańcom powiatu.

Dzięki ścisłej współpracy instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz ich aktywności w poszukiwaniu dodatkowych źródeł finansowania udało się w latach 2004-2006 zrealizować następujące działania:

- 1) przeprowadzono analizę rynku pracy pod względem możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych,
- 2) utworzono bazę danych o partnerach rynku pracy, która jest na bieżąco aktualizowana,
- 3) prowadzona jest analiza zarejestrowanych osób niepełnosprawnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sławnie,
- 4) prowadzone jest poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych,
- 5) zorganizowano szkolenia i przekwalifikowania osób niepełnosprawnych,
- 6) rozwinięto prowadzenie profesjonalnego pośrednictwa pracy dla osób niepełnosprawnych,
- 7) wyposażono 25 nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych odpowiednio do ich potrzeb i możliwości,
- 8) upowszechniano informacje o świadczonych usługach przez Powiatowy Urząd Pracy w Sławnie,
- 9) wydawany jest biuletyn informacyjny dla osób niepełnosprawnych pn. „Tacy sami”,
- 10) zlikwidowano część barier architektonicznych w Szpitalu Powiatowym w Sławnie poprzez montaż wind osobowych,
- 11) rozszerzono działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej w Sławnie o 15 osób,
- 12) zorganizowano dowóz dzieci, młodzieży i dorosłych do placówek rehabilitacyjno-terapeutycznych oraz placówek służby zdrowia,
- 13) zabezpieczono miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych przed budynkiem Starostwa Powiatowego w Sławnie,

- 14) zastosowano rozwiązania ułatwiające poruszanie się osób niewidomych po budynku Starostwa Powiatowego w Sławnie tj. poręcze, oznaczenie na schodach,
- 15) wejście do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie odbywa się na poziomie parteru,
- 16) zorganizowano szkolenia dla pracowników służb społecznych w zakresie posługiwania się językiem migowym , poziom I ukończyło 18 osób, poziom II 11 osób,
- 17) organizowane są cykliczne imprezy o charakterze integracyjno-artystycznym dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin pn.: „Piknik Integracyjny dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin” oraz „Koncert integracyjno-charytatywny z okazji Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych”

Niniejszy Program działań został opracowany w oparciu o potrzeby osób niepełnosprawnych zgłaszane przez odpowiednie organizacje pozarządowe działające na ich rzecz oraz instytucje publiczne tj. ośrodki pomocy społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie, Powiatowy Urząd Pracy w Sławnie i jest zgodny z założeniami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sławieńskim Do Roku 2015.

2. Problem niepełnosprawności w powiecie sławieńskim

Omówienie problemu niepełnosprawności w powiecie rozpoczniemy od zapoznania się z definicją niepełnosprawności, która zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.) o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych brzmi:

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Osoby niepełnosprawne to osoby, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o:

- zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znacznego, umiarkowanego, lekkiego),
- całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów,
- niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia.

Karta Praw Osób Niepełnosprawnych przyjęta przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej wskazuje natomiast, na osoby niepełnosprawne, czyli osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji.

Sejm stwierdził, iż oznacza to w szczególności prawo osób niepełnosprawnych do:

- 1) dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym,
- 2) dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności, w tym do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny,
- 3) dostępu do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną,
- 4) nauki w szkołach wspólnie ze swymi pełnosprawnymi rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej,
- 5) pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej umożliwiającej rozwój, zdobycie lub podniesienie kwalifikacji ogólnych i zawodowych,
- 6) pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz do korzystania z doradztwa zawodowego i pośrednictwa, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga - prawo do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych,
- 7) zabezpieczenia społecznego uwzględniającego konieczność ponoszenia zwiększonych kosztów wynikających z niepełnosprawności, jak również uwzględnienia tych kosztów w systemie podatkowym,
- 8) życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym:
 - dostępu do urzędów, punktów wyborczych i obiektów użyteczności publicznej,
 - swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu,

- dostępu do informacji,

- możliwości komunikacji międzyludzkiej,

9) posiadania samorządnej reprezentacji swego środowiska oraz do konsultowania z nim wszelkich projektów aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych,

10) pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce odpowiednio do swych zainteresowań i potrzeb.

Biorąc pod uwagę powyżej przytoczone definicje niepełnosprawność przedstawia się jako zjawisko niejednorodne, obejmujące wiele ograniczeń funkcjonalnych, może być fizyczna, intelektualna lub polegać na dysfunkcji zmysłów. Może również wynikać z choroby somatycznej lub choroby umysłowej. Wymienione zaburzenia, sytuacje mogą mieć charakter stały lub przejściowy dotyczący osób w różnym wieku. Dla lepszego określenia potrzeb osób niepełnosprawnych przyjmujemy podział na siedem głównych grup:

1) osoby niewidome i słabo widzące,

2) osoby głuche i niedosłyszące,

3) osoby niepełnosprawne intelektualnie,

4) osoby chore psychicznie,

5) osoby niepełnosprawne ruchowo,

6) osoby starsze, niepełnosprawne z ogólnego stanu zdrowia,

7) ze względu na poszczególne rodzaje schorzeń (np. układu krążenia, cukrzyca, hemofilia, choroby nowotworowe, schorzenia neurologiczne).

W powiecie sławieńskim z problemem niepełnosprawności boryka się ponad 6.874 osób (wg. danych ze spisu powszechnego ludności z 2002 r.) oraz dodatkowo członkowie rodzin.

Problemy życiowe tych osób są takie same jak wszystkich innych członków społeczeństwa. Większość z nich chce i może uczyć się, pracować oraz żyć z pożytkiem dla siebie i innych. Potrzeby ich różnią się tylko w zakresie możliwości zaspokojenia niektórych potrzeb jak np. spędzanie wolnego czasu. Nie wynika to z braku chęci udziału w tych formach życia lecz z występujących licznych barier, których pokonanie wymaga wysiłku lub jest wręcz nie możliwe.

Na co dzień osoby niepełnosprawne z naszego powiatu borykają się z następującymi problemami:

- dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym,

- dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji,
- braku zatrudnienia na otwartym rynku pracy,
- barier architektonicznych w dostępie do urzędów i obiektów użyteczności publicznej,
- swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu,
- dostępu do pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, sportowym odpowiednio do zainteresowań i potrzeb,
- braku środków finansowych będących udziałem własnym przy korzystaniu ze środków PFRON,
- małej ilości organizacji pozarządowych, szczególnie działających na terenach wiejskich,
- mało rozwiniętej współpracy organizacji pozarządowych z Kościołem Katolickim.

3. Kierunki działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2007-2015.

Najważniejsze kierunki działań na rzecz osób niepełnosprawnych pokrywają się z kierunkami rozwoju polityki społecznej w powiecie sławieńskim określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sławieńskim do roku 2015. Obejmują one:

- 1) odchodzenie od pomocy instytucjonalnej na rzecz pomocy środowiskowej poprzez rozwój usług opiekuńczych dla osób starszych,
- 2) rozbudowę środowiskowych form pomocy półstacjonarnej, które mają służyć utrzymaniu osoby w jej naturalnym środowisku poprzez tworzenie ośrodków wsparcia dla osób starszych oraz niepełnosprawnych ruchowo,
- 3) tworzenie mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 4) zwiększenie nakładów finansowych na rehabilitację społeczną osób niepełnosprawnych, w szczególności na likwidację barier architektonicznych w małych miejscowościach,
- 5) tworzenie punktów konsultacyjno-informacyjnych dla osób niepełnosprawnych,
- 6) ścisłą współpracę instytucji i organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych.

Ważnym elementem, który w ostatnich latach został wprowadzony przez samorząd powiatowy jest informowanie osób niepełnosprawnych oraz pracodawców o prawach i obowiązkach wynikających z obowiązujących przepisów w formie bezpłatnego biuletynu informacyjnego. Zainteresowanie odbiorców publikacją potwierdza konieczność rozwoju tej formy informowania.

4. Przedsięwzięcia planowane do realizacji w latach 2007-2015.

Chcąc zrealizować przyjęty w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sławińskim do roku 2015 cel strategiczny: „tworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych do życia zawodowego i społecznego należy podjąć w zakładanym okresie tj. latach 2007-2015 następujące działania ujęte poniżej w określonych celach operacyjnych:

Cel operacyjny 1. Kształtowanie świadomości społeczeństwa w temacie niepełnosprawności poprzez informowanie społeczeństwa, w tym osób niepełnosprawnych, o obowiązujących uprawnieniach i obowiązkach wszystkich obywateli, kreowanie pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej.

Działania

1. Zamieszczanie informacji o prawach i obowiązkach związanych z niepełnosprawnością na stronie internetowej powiatu.
2. Organizowanie kampanii informacyjnych.
3. Wydawanie publikacji prasowych.
4. Organizacja kursów, szkoleń, konferencji.
5. Organizacja konkursów.

Cel operacyjny 2. Podjęcie działań z zakresu opieki medycznej

służących wczesnemu wykrywaniu, diagnozie i leczeniu uszkodzeń w celu zminimalizowania niepełnosprawności oraz zapewnienie opieki długoterminowej dla osób niepełnosprawnych.

Działania

1. Prowadzenie diagnozy i wczesnego wspomaganie rozwoju.
2. Rozwój promocji zdrowia i profilaktyki nakierowanej na dzieci, młodzież, dorosłych pełno i niepełnosprawnych.
3. Rozwój opieki długoterminowej.

Cel operacyjny 3. Rozwój rehabilitacji społecznej i służb wspierających

poprzez organizację usług rehabilitacyjnych, zapewnienie ich powszechności i dostępności dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

Działania:

1. Organizacja turnusów rehabilitacyjnych.
2. Wsparcie funkcjonowania Warsztatu Terapii Zajęciowej Sławnie oraz tworzenia filii na terenie gmin.
3. Wsparcie organizacji pozarządowych prowadzących rehabilitację osób niepełnosprawnych.
4. Organizację grup wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich bliskich.
5. Tworzenie grup samopomocy dla osób niepełnosprawnych.
6. Zapewnienie wsparcia psychologicznego w ramach indywidualnej pomocy psychologicznej.
7. Prowadzenie poradnictwa psychologicznego.
8. Tworzenie mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych.
9. Utworzenie ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Cel operacyjny 4. Dostęp do środowiska fizycznego

poprzez dostosowanie mieszkań, budynków użyteczności publicznej oraz transportu do potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

Działania:

1. Likwidacja barier architektonicznych zgodnie z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.
2. Likwidacja barier w budynkach użyteczności publicznej.
3. Dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
4. Likwidacja barier transportowych poprzez wsparcie osób posiadających problemy w poruszaniu się.
5. Likwidacja barier transportowych poprzez dowóz dzieci i młodzieży do placówek rehabilitacyjno-terapeutycznych.
6. Organizacja transportu osób niepełnosprawnych.
7. Przystosowanie środków transportu do przewozu osób niepełnosprawnych.

Cel operacyjny 5. Dostęp osób niepełnosprawnych do informacji

poprzez dostosowanie sposobów przekazywania informacji do potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

Działania:

1. Wydawanie informatora.

2. Prowadzenie banku danych o osobach niepełnosprawnych.
3. Prowadzenie punktu doradczo-konsultacyjnego dla osób niepełnosprawnych.
4. Prowadzenie szkoleń dla organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
5. Przeprowadzenie kursu języka migowego dla pracowników instytucji oraz osób niesłyszących.
6. Doskonalenie techniki porozumiewania się językiem migowym poprzez szkolenia i warsztaty.

Cel operacyjny 6. Edukacja osób niepełnosprawnych

poprzez zaspokojenie specjalnych wymagań i potrzeb edukacyjnych osób niepełnosprawnych.

Działania:

1. Wsparcie placówek edukacyjnych w procesie edukacji osób niepełnosprawnych.
2. Rozwój edukacji integracyjnej.
3. Wsparcie edukacji osób niepełnosprawnych, w szczególności pochodzących z terenów wiejskich.

Cel operacyjny 7. Zatrudnienie i rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych
obejmujące wsparcie osób niepełnosprawnych na otwartym i chronionym rynku pracy, podnoszenie świadomości pracodawców.

Działania:

1. Monitorowanie rynku pracy z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych.
2. Prowadzenie szkoleń i przekwalifikowań stosownie do potrzeb osób niepełnosprawnych.
3. Prowadzenie poradnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych.
4. Inspirowanie i wspieranie postaw przedsiębiorczych poprzez przygotowanie osób niepełnosprawnych do prowadzenia działalności gospodarczej.
5. Rozwój profesjonalnego pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych.
6. Udzielanie pomocy młodzieży niepełnosprawnej w wejściu na rynek pracy.
7. Przystosowanie i tworzenie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.
8. Aktywizacja osób niepełnosprawnych poprzez zapewnienie usług osobistego asystenta.
9. Wsparcie finansowe osób rozpoczynających działalność gospodarczą.

10. Utworzenie Zakładu Aktywności Zawodowej.
11. Promowanie wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych.

Cel operacyjny 8. Spełnienie potrzeb wyższego rzędu

poprzez sport, kulturę, rekreację, religię- umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu kulturalnym i religijnym.

Działania:

1. Organizacja imprez integracyjnych o zasięgu powiatowym i regionalnym.
2. Organizacja konkursów, zawodów angażujących osoby niepełnosprawne.
3. Udział osób niepełnosprawnych w życiu religijnym.

Cel operacyjny 9. Rozszerzenie posiadanych informacji oraz prowadzenie badań naukowych

poprzez zbieranie danych i przeprowadzanie badań na temat różnych aspektów życia osób niepełnosprawnych oraz upowszechnianie wiedzy.

Działania:

1. Diagnoza potrzeb środowiska osób niepełnosprawnych.
2. Tworzenie bazy danych o osobach niepełnosprawnych.

7. Zakończenie

Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych W Powiecie Sławieńskim Na Lata 2007-2015 jest dokumentem długofalowym wskazującym na realizację konkretnych działań przez instytucje publiczne o charakterze powiatowym, gminnym jak i organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

Istotne znaczenie ma tutaj czas realizacji programu zakładany do 2015 r. który oprócz realizacji założonego celu ma wyzwolić aktywność środowisk społecznych na rzecz rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych.

Określony w prezentowany sposób kształt Programu otwiera instytucjom publicznym i niepublicznym wiele możliwości m. in. uczestnictwa w procesie zmian postrzegania problemu niepełnosprawności jak i w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych z różnego rodzaju funduszy.